

SOTSIAALMINISTEERIUM

VATEK

EESTI VAIMSE TERVISE
JA HEAOLU KOALITSIOON

Vaimse tervise kuu 2022
TUNDETARKUS

Triin Peterson
VATEKi kom- ja
kogukonnajuht
www.vatek.ee
triin@vatek.ee

Vaimse tervise kuu

Oktoober on rahvusvaheline vaimse tervise kuu.

Eestis on tähistatud alates 2014. aastast (VATEK & SoM), tõstmaks Eesti inimeste vaimse tervise teadlikkust.

Sel aastal on meie eesmärgiks

- Vähendada vaimse tervise probleemide **stigmatiseeritust**, et oldaks enam valmis rääkima vaimse tervise probleemidest
- Tõsta inimeste teadlikkust **vaimset tervist toetavatest oskustest** ning võimalustest neid omandada
- Tõsta inimeste teadlikkust **vaimse tervise abi võimalustest** ning nende valmisolekut vajaduse korral **abi otsida**

Tundetarkus - 2022. a teema

Teema annab meile fookuse ja seob eri suunitlusega üritused üheks tervikuks. 2022. a teemaks on tundetarkus.

Tundetarkus ehk emotsionaalne intelligentsus on meie **võime jälgida ja eristada nii iseenda kui ka teiste tundeid ning kasutada seda teadmist probleemide lahendamiseks, oma mõtlemise ja käitumise juhtimiseks.**

See mõjutab oluliselt meie vaimset tervist ja heaolu, toetades elus hakkamasaamist, paremat toimetulekut koolis ning võimekust hoolitseda enda tervise eest.

Millest koosneb tundetarkus?

- 1. Oskus tuvastada enda ja teiste emotsioone.** Enda tunnete tuvastamine hõlmab erinevate emotsionaalsete reaktsioonide märkamist, emotsioonide õiget tuvastamist ja emotsioonide jälgimist. Teiste tunnete tuvastamine on tihedalt seotud empaatiaga ja nõuab eelkõige oskust järeldada emotsioone teiste näo- ja kehakeelest.
- 2. Oskus kasutada emotsioone mõtlemiseks ja probleemide lahendamiseks.** Teades, kuidas erinevad tunded meie mõtlemist mõjutavad, saame neid rakendada enese motiveerimiseks ning oma tähelepanu ja reaktsioonide juhtimiseks.
- 3. Oskus mõista emotsioone,** analüüsides kogetud tundeid, nende kujunemist ja mõju.
- 4. Oskus juhtida emotsioone nende sobivaks väljendamiseks.** Me juhime oma tundeid lähtuvalt oma eesmärkidest, eneseteadlikkusest ja sotsiaalsest kontekstist.

Vaimse tervise stigma

Stigma on häbi, põlguse või hukkamõistu märk, millest tuleneb indiviidi tõrjutus, tema diskrimineerimine ning väljajätt ühiskondlikust osalemisest.

Avalik stigma väljendub ühiskonna eelarvamustes ja diskrimineerimises vaimse tervise probleemidega inimeste suhtes.

Enesestigma avaldub, kui inimesed võtavad omaks need avalikud suhtumised.

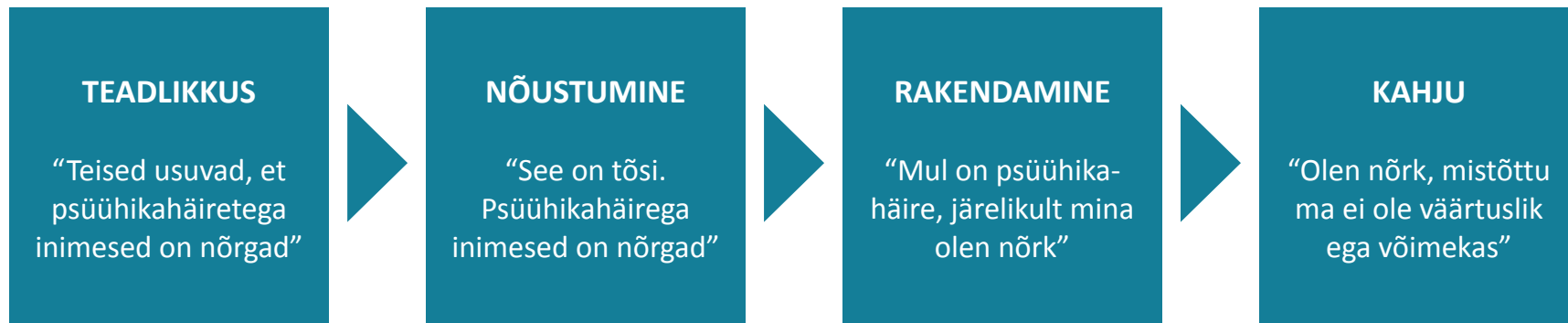

Enesestigma

Põhjustab:

- langenud enesehinnangut ja -tõhusust, väärtusetuse tunnet
- väljakutsete vältimist, isiklike eesmärkide kõrvale heitmist
- ühiskonnast eraldumist ja vähesemat abi otsimist

Kujunemine:

Stigmaga võitlemine

Vaimse tervise kuu raames toome esile ühiskonnas levinud stigmad, märkame enesestigma kujunemist ning rakendame tundetarkust nende mõttemustrite murdmiseks.

Stigmasid aitab murda suurem **teadlikkus** vaimse tervise häiretest ja nende mõjudest. Positiivne **kokkupuude vaimse tervise spetsialistidega** ja teadmine nende tööst hõlbustab abi otsimist.

Eriti mõjus stigmade murdja on vaimse tervise häiretega inimeste **kogemuslugude jagamine**, mille puhul tuleb aga

- arvestada kogemusloo jagaja valmisolekut ja ettevalmistust oma loo rääkimiseks
- rõhutada häirest paranemise või sellega toimetuleku võimalikkust
- vältida detailseid kirjeldusi ennasthävivatest käitumisest

Mida teha vaimse tervise kuu puhul?

- Korraldada erinevaid töötubasid, üritusi
- Tutvustada oma spetsialiste ja nende tööd
- Luua vaimse tervise teemalist sisu: kirjutised, videod, podcastid, pildid
- Pakkuda end kõneisikuks meediasse – VATEK koordineerib erinevaid meediavõimalusi
- Otsida koostöökohti teiste vaimse tervise kogukonna esindajatega
- Jagada teiste ägedaid tegemisi

Miks VATEKiga koostöös vaimse tervise kuud tähistada?

- koordineerime vaimse tervise kuu sündmused üheks tervikuks
- loome laiemat avalikku tähelepanu ning korraldame aktiivset kommunikatsioonituge
- vastavalt vajadusele korraldame tehnilist tuge
- võimalus oma eriala ja tegemisi laiemale avalikkusele tutvustada ning oma spetsialiste esile tõsta
- võimalus kaasata VATEKi võrgustikku ning meeskonna tuge
- iga koostööpartner tagab, et tema tegevused järgivad VATEKi [eetikakoodeksit](#)

Kes on VATEK?

Eesti Vaimse Tervise ja Heaolu Koalitsioon VATEK on vaimse tervise valdkonna katusorganisatsioon, mille sihiks on

- vaimse tervise ja heaolu edendamine ja ühiskonnas seda soodustavate tingimuste loomisele kaasa aitamine
- Eestis vaimse tervise ja heaolu valdkonnas tegutsevate organisatsioonide võrgustiku arendamine
- vaimse tervise ja heaolu poliitika arendamine

EESTI VAIMSE TERVISE
JA HEOLU KOALITSIOON

SOTSIAALMINISTEERIUM

Koostööni!